

II Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція СУЧАСНІ ДЕТЕРМІНАНТИ РОЗВИТКУ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

4. Трансформація структури господарства України: регіональний аспект. – К.: Міленіум, 2003.

5. Чубукова О.Ю. Економіка інформації: ринок продуктів та послуг: монографія / О.Ю.Чубукова – К.: Нора-Принт, 2005.- 344 с.

6. Чубукова О. Ю. Адаптація системи управління економічної безпеки підприємства [Електронний ресурс] / О. Ю. Чубукова, О. В. Ольшанська // Ефективна економіка. – 2015. – № 2. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua>

УДК 658.15

Петченко М.В., к.е.н., доцент
Грицик А.Я. магістр
Кременчуцький національний університет
ім. Михайла Остроградського

МОДЕЛІ ОЦІНКИ І АНАЛІЗУ СХИЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ДО БАНКРУТСТВА НА ПРИКЛАДІ ПАТ «УЖГОРОДСЬКИЙ ТУРБОГАЗ»

Сучасне підприємство повинно пристосовуватись до умов існування, запроваджених на ринку. У зв'язку з цим зростає потреба в розумінні та прийнятті правильних управлінських рішень. Управлінські рішення повинні будуватись на основі аналітики. Одним із елементів аналітики підприємства є своєчасна діагностика рівня імовірності його банкрутства. Керівництво сучасних підприємств повинно застосовувати адаптивні моделі та інструментарій з високим рівнем точності отриманих результатів щодо визначення імовірності настання несприятливих подій на підприємстві що наближають його до стану банкрута та оперативно розробляти тактичні та стратегічні плани подальшого виходу з такого стану і подальшого його

II Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція СУЧАСНІ ДЕТЕРМІНАНТИ РОЗВИТКУ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

розвитку. Аналіз та оцінку імовірності настання банкрутства можливо проводити за допомогою економіко – математичними моделями, а саме: двофакторна модель Альтмана, п'ятифакторна модель Альтмана, універсальна модель тощо. На основі зазначених моделей, підприємство розрахувавши показник Z , визначить рівень стабільності, достатності власних та запозичених коштів для покриття тимчасових збитків тощо. При погіршенні фінансового стану на підприємстві та досягнення критичного рівня допустимого показника Z йому необхідно терміново вживати санаційні заходи, задля оздоровлення та збереження підприємства.

Санація передбачає комплекс заходів, які допоможуть підприємству вберегтись від банкрутства. [2] Проведемо оцінку імовірності настання банкрутства на підприємстві ПАТ «Ужгородський турбогаз» з використанням двофакторної моделі Альтмана (табл. 1).

Таблиця 1

Аналіз імовірності банкрутства ПАТ «Ужгородський турбогаз» за
двофакторною моделлю

Модель $Z = -0,3877 - 1,0736 * K_{пл} + 0,0579 * (ЗК/П)$			
Показник / Період	2015	2016	2017
Коефіцієнт поточної ліквідності	2,13	1,48	1,19
Частка залученого капіталу у пасиві	0,21	0,23	0,23
Результат Z	-2,66	-1,97	-1,65

Двофакторна модель враховує вплив двох показників - коефіцієнт поточної ліквідності і питома вага позикових коштів у пасивах. Результат моделі інтерпретується наступним чином: при $Z < 0$ - імовірність банкрутства $< 50\%$ і зменшується в міру зменшення значення Z ; при $Z > 0$ - імовірність банкрутства $> 50\%$ і збільшується в міру збільшення значення Z ; при $Z = 0$ - ймовірність банкрутства дорівнює 50% [1].

За отриманими даними в процесі проведеного аналізу встановлено, що підприємство знаходиться в комфортному стані, імовірність банкрутства менше 50% , але керівництву необхідно звернути увагу на те, що з кожним наступним

II Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція СУЧАСНІ ДЕТЕРМІНАНТИ РОЗВИТКУ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

роком імовірність настання банкрутства зростає, адже величина Z все більше наближується до 0.

Враховуючи той факт, що двофакторна модель є спрощеним способом визначення імовірності настання банкрутства та враховує лише два показника - нами була використана вдосконалена п'ятифакторна модель Альтмана. Отримані результати за зазначеною моделлю наведені в табл. 2

Проведений аналіз за п'ятифакторною моделлю імовірності банкрутства показав, що на підприємстві на протязі аналізованого періоду отримані результати не відповідають встановленому нормативу показника Z , а саме 2,89. Нами встановлено, що за двофакторною моделлю підприємству банкрутство не загрожує, а за п'ятифакторною – воно стрімко наближається до стану банкрута.

З урахуванням отриманих протиріч за попередніми моделями, нами проведені розрахунки з використанням універсальної моделі діагностики.

Отримані результати за універсальною моделлю наведені в табл. 3.

Таблиця 2

Аналіз імовірності банкрутства ПАТ «Ужгородський турбогаз» за
п'ятифакторною моделлю

Модель $Z = 0,717X_1 + 0,847X_2 + 3,107X_3 + 0,42X_4 + 0,995X_5$			
Показник / Період	2015	2016	2017
X1 - відношення власного оборотного капіталу до суми активів	0,31	0,17	0,09
X2 - відношення нерозподіленого прибутку до суми активів	-0,03	-0,20	-0,30
X3 - відношення прибутку до виплати процентів і податків до суми власних активів	0,01	0,01	0,01
X4 - відношення балансової вартості ВК до залученого капіталу	2,43	1,74	1,33
X5 - відношення обсягів продажу до суми активів	0,04	0,11	0,09
Результат Z	1,26	1,08	0,60

Таблиця 3

Аналіз ймовірності банкрутства ПАТ «Ужгородський турбогаз» за
універсальною моделлю

Модель $Z = 1,5X_1 + 0,08X_2 + 10X_3 + 5X_4 + 0,3X_5 + 0,1X_6$			
Показник / Період	2015	2016	2017
X1 – рух грошових коштів / зобов'язання;	0,13	0,69	0,06

II Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція СУЧАСНІ ДЕТЕРМІНАНТИ РОЗВИТКУ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

X2 – валюта балансу / зобов'язання;	4,71	4,28	4,26
X3 – чистий прибуток / валюта балансу;	0,03	0,16	-0,10
X4 – чистий прибуток / виручка;	0,75	1,51	-1,03
X5 – виробничі запаси / виручка;	0,35	0,17	0,24
X6 – виручка / валюта балансу.	0,04	0,11	0,09
Результат Z	4,78	10,61	-5,61

Отримані результати показника Z за універсальною моделлю свідчать про те, що підприємство досягло критичної межі в наближенні до банкрутства в 2017 році що було спричинено отриманням збиткового фінансового результату.

Тому, враховуючи отримані показники, за вище наведеними економіко-математичними моделями щодо діагностики імовірності банкрутства на підприємстві, можна дійти висновку що отримані результати суперечливі і не надають можливості керівництву підприємства своєчасно розробити та впровадити управлінські рішення щодо санаційних заходів. Також відтворення недостовірної ситуації пов'язано з тим, що моделі не враховують сезонність, галузеву приналежність підприємства та інші можливі фактори впливу на фінансовий результат підприємства. Тому виникає гостра потреба в удосконаленні механізму проведення діагностики імовірності банкрутства.

Література

1. Бандурка О. М. Фінансова діяльність підприємства. Підручник / О. М. Бандурка, М. Я. Коробов– К. : Либідь, 2010.- 267 с.
2. Бойчик І.М. Економіка підприємства: підручник / І.М.Бойчик. – К.: Кондор - Видавництво, 2016. – 378 с.